

Endüstri 4.0 dedikleri.. / Ergün ÖZALP

Son yıllarda dünyada çok kullanılan bir kavram, " Endüstri 4.0".. 24 Haziran seçimlerinde de M. İnce ve M.Akşener'in tarafından seçim propagandası döneminde sık olarak kullanıldı. Peki nedir bu "Endüstri 4.0"

Terim ilk olarak, 2011 yılında Almanya' da Hannover Fuarı'nda kullanılıyor. 2012 yılında ise *Robert Bosch GmbH* ve Henning Kagermann Çalışma Grubu, daha önce Federal alman hükümetine sunduğu raporu; 8 Nisan 2013 tarihinde bu kez yine Hannover Fuarı'nda '*Endüstri 4.0 raporu*' olarak kamuoyuna duyuruyor. Tez, 4. Sanayi devrimini yaşadığımızı ileri sürüyor. Bazılarına göre de 5.cisine hazırlanıyoruz!.Kapitalist tekellerin sözcüleri, her teknolojik gelişmeye 'devrim' diyerek , devrim sözcüğünün içeriğini boşaltıyor! Onların iddiasına göre;

"İnsanoğlu ilk günden beri hayatta kalabilmek için kendi bedenini ve hayvanları kullanırken 18. yy da Avrupa'da buhar makinesinin icat edilmesiyle üretim hızlandı. 1. sanayi devrimi gerçekleşti, böylece Endüstri 1.0 ortaya çıktı. 20 yy. başlarında Henry Ford'un otomobil üretiminde kullanmaya başladığı elektrik ve yürüyen bant sistemi teknolojisi,

Endüstri 2.0 oldu. 1970 li yılların başlarında ise üretime bilgisayarların ve robotların dahil olmasıyla Endüstri 3.0 devri başladı. Böylece üretim daha da hızlı ve etkin olmaya başladı.

Endüstri 4.0 ise, genel hatlarıyla robotların üretimi devralması, internete bağlı her nesnenin üretimde daha fazla kullanılması" ymış!.

Sanayi 4.0 tezi de öncekiler gibi, kendi kendini yöneten 'fabrika " yı ve bunlara yapay zeka entegre edilmesi yoluyla dünya çapında, üretim –tüketim- dolaşım süreçlerinin birbirleriyle iletişim halindeki robot makinelerle yapılmasını ve sonuçta , işçinin ,emekçinin ve sınıf mücadelesinin ortadan kalkacağını ileri sürüyor. Bu görüş açısı da, "*Elveda proletrya*" tezlerinin, "*bilimsel teknolojik devriminin proletaryayı yoke derek sınıfsız ve çelişkisiz bir kapitalizme dönüştürdüğü, toplumsal devrimi ve sosyalizmi gereksiz hale getirdiği*" tezlerinin; günümüzdeki yeni bir versiyonudur.Oysa üretim araçlarındaki teknolojik gelişim ve ilerlemeler, insanlığın mirası ve üretici bir güç olarak, canlı emeğin bir eklentisidir. Kapitalizm, üretici güçlerin, maddi üretim araçlarının özel mülkiyet sahibi burjuvazi tarafından gaspedildiği bir toplumsal sistemdir.Özellikle tekelci kapitalizm çağında sermaye, yeni teknolojilerle canlı emeği daha çok sömürmek ve artı-değeri artırmak, azami karı gerçekleştirmek için; üretici güçlerin, cansız - mekanik tarafını geliştirir ve bu yönde ARGE harcamalarını artırır. Sonuçta emek üretkenliğinin artışından ise, işçilere emekçilerin payına daha çok işsizlik, yoksulluk ve zülüm düşer. Eğer burjuvazi karını artıramıyorsa; makina, robot, yapay zeka vb. teknolojik gelişmeleri kullanmaya girişmez, ilkel üretim teknolojisine çarkeder. Tekelci kapitalistler, üretici güçlerin gelişmesini; bir yandan canlı emeği yok oluşturma sürükleyerek, öte yandan yeni teknolojilerin - adı ne olursa olsun- tekelinde tutarak, patent hakkını alıp kasasında kilitleyerek - engellemektedir.

Endüstri 4.0; emeğin, üretim sürecinde gereksiz hale geleceğini, tüm üretimin beyni programlanmış, kendi kendilerini yöneten, birbirleriyle ilişkiye geçen robotlar tarafından yapılacağını, insanların sadece tüketici olacağını, yan gelip yatacağını söylüyor. Teknolojinin en gelişkin kullanıldığı emperyalist ülkelerde de, Türkiye gibi daha geriden gelenlerde de böyle bir gelişme görülüyor, görülmeyecek! Aksine modern kapitalist ülkelerde- yaşadığımız İsviçre'de dahil - emek- yoğun ve el hüneri gerektiren birçok iş, basit el işçiliği ve düşük ücretle yaptırılıyor. Tüm dünyada servet, tekelci birkaç büyük ailenin elinde birikirken - halihazırda üç-beş tekelci zengin aile, dünyanın yıllık üretim ve gelirinin % 50 'den fazlasına el koyuyor- dünyanın tüm emekçilerinin üretim pastasından aldığı pay azalmakta, yoksulluk alabildiğine artmaktadır. İşçilerin sayısı bazı sektörlerde görece azalsa da , bazı işler gelişkin birer makine olan robotlara devredilse de; yeni ve ileri teknolojiler, farklı üretim sektörlerinde daha önce olmayan yan iş kolları yaratarak, emeğin yaygınlaşmasına ve sayısal olarak da artışına yolaçmaktadır. Kapitalist tekeller, yönetim ve denetlemede kafa emeğini ve onların ürettiği yeni dijital programları; fabrikalarda, biyoloji, tıp, kimya, silah teknolojisi, genetik vb. alanlarda kullanıyor. Kafa emekçileri dijital programlarla tanışarak, masa başı işlerde ARGE alanlarında çalışarak,

hem yeni teknolojileri üretiyor, hem de giderek bu teknolojileri kullanan vasıflı emekçilerin bir parçası haline geliyorlar. Patent başvuruları, tekellere en çok kâr getiren, tıp, genetik, mikrobiyoloji, kimya ve ilaçsanayi, savaş ve uzay teknolojisi gibi alanlarda gerçekleşiyor. Tekellerin ARGE(Araştırma ve geliştirme) harcamaları, doğrudan insanlığın refahına değil, onların tahribine yöneliktir. Ayrıca bu sektörler, bugünden robot ve yapay zeka kullanımının pratik kullanıma girdiği ve girmesinin planlandığı yerlerdir. Hedef artık- değer ve kârdır. Canlı emek olmasa; sermaye, kâr, genişletilmiş- yeniden üretim ve kapitalizm olamaz.. Canlı emeğin yok olacağı, herşeyi robotların yapacağı bir üretim düzeni olamaz. Ama kapitalist sistemin ve özel mülkiyetin ortadan kaldırıldığı emeğin iktidarının kurulduğu, sınıfların olmayacağı bir toplumsal düzende, üretim araçları ve teknolojinin kullanımı; emekçilerin kollektif iradesi altında bulunacağından, azami kâr amacı olmayacağından; insanlık, şit ve kardeşçe toplumsal üretimin nimetlerinden yararlanacağı için; birkaç saatlik çalışmayla refah içerisinde yaşayabilecek ve her yeni teknolojik gelişme, özgürce insan yaşamında yansımaları bulacak, eğlenmeye, dinlenmeye, gezmeye daha çok zaman ayıracaktır. Varsayımsal olarak belirtelim ki, günümüzün bilimsel- teknolojik gelişim düzeyinde; özel mülkiyet tekeli ortadan kaldırılmış olsa, bölüşüm adaletli ve eşit olsa; tüm dünya emekçileri, bugün çalıştıkları sürenin üçte biri kadar çalışsalar dahi; bugün en gelişmiş ülkenin ortalama refah düzeyinde yaşayan kişisinden daha konforlu bir yaşama olanağına sahip olabilir. Bu, gerçekte olanaklı olandır, kapitalist özel mülkiyet ve sömürü düzeni altında, sanayi 4.0 palavrasıyla emekçinin, çalışmadan karnının doyacağı ve mutlu olacağı ise, katıksız bir illüzyondur.

Türkiye gibi burjuvazisi ve siyaseti ve ordusu emperyalist tekellerin uzantısı olmuş, borç batağındaki ülkelerde ise, yaşanan son krize çözüm olarak önerilen; *“ yerli ve milli bir kalkınma ve üretim süreci”*, *“ ithal ikameci”*, ya da *“ ihracata dönük kalkınma”* projeleri; iflas etmiş tekелci dayatmalardır, emperyalist bağımlılık ve kapitalist ilişkiler çerçevesinde, bunlar kurtuluş reçetesi olamaz.. Bu nedenle seçim döneminde bol keseden vaat edilen, *“yaşanan ekonomik krizi, endüstri.4.0’ ı yakalarak aşacağız”* lafları züğürt tesellesidir.

Özet olarak, sermaye ideologlarının *“insansız fabrika “ işçisiz üretim”, “ sanayi 4.0”* kurguları, insanları aldatmaya onların isyanlarını yumuşatmaya, sömürülerinin üzerini örtmeye yönelik uydurmalarıdır. Unutmayalım ki, İleri teknoloji, krizlerini aşmada tekелci kapitalistlere, onların birbirleriyle rekabetinde ve mülkiyetlerinin el değiştirmesinde bir ‘çözüm’ olabilise de; sınıfsal, uzlaşmaz çelişkileri daha da keskinleştirdiğinden; bu bir yönüyle kapitalizmin kendi mezarını kazması ve emeğin iktidarının, sosyalizmin kuruluş sürecinin olgunlaşmasıdır.

(Eylül / 2018 arkadaş)